

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 2

- Zij waren senatoren 1
 - Het ambt van de voorzitter was praetor 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

2 maximumscore 2

- a**
- sedeant (regel 2); surrexerim (regel 2) 1
- b**
- Ze vinden dat het onrecht (in deze zaak) bestreden moet worden. / Ze (zijn aanwezig omdat ze) voldoen aan hun verplichting. 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking

Opmerkingen

- Bij **a** het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.
- Bij **a** niet fout rekenen wanneer in plaats van 'sedeant (regel 2)' is geciteerd 'sedeant (regel 3)'.
- Bij **b** geen scorepunt toekennen wanneer geantwoord is 'Ze vinden dat het onrecht verdedigd moet worden.'

3 maximumscore 2

- a**
- Op het punt van ingenio; Cicero was zich zeer bewust van zijn eigen talent. 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking
- b**
- polysyndeton en tricolon 1

Opmerkingen

- Bij zowel **a** als **b** het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.
- Bij **b** niet fout rekenen wanneer in plaats van 'polysyndeton' is genoteerd 'anafora'.
- Bij **b** niet fout rekenen wanneer als een van de antwoorden is genoteerd 'climax'.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 1 en Tekst 2

4 maximumscore 3

a

- Ze durven de verdediging niet op zich te nemen. / Ze durven niet te spreken. / Ze nemen de verdediging niet op zich. / Ze zwijgen.
Of woorden van overeenkomstige strekking

1

b

- De vier oorzaken zijn:
 - zijn eigen aard/natuur/schroom/bescheidenheid
 - de (eerbied)waardigheid van de rechters/jury
 - de gewelddadigheid van de tegenstanders/aanklagers
 - het gevaar voor zijn cliënt
 Of woorden van overeenkomstige strekking.

2

indien vier antwoorden juist

2

indien drie antwoorden juist

1

indien minder dan drie antwoorden juist

0

Tekst 2

5 maximumscore 1

Sextus Roscius verdedigen / zijn cliënt verdedigen (ook al bezwijkt hij eronder)

Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 maximumscore 2

- accusatores (regel 23)
- (qui) causam dicimus (regel 24)

1

1

Opmerkingen

- Niet fout rekenen wanneer in plaats van '(qui) causam dicimus (regel 24)' als antwoord is gegeven 'nos qui causam dicimus (regel 23-24)'.
- Wanneer in plaats van '(qui) causam dicimus (regel 24)' als antwoord is gegeven 'nos (regel 23)', hiervoor geen scorepunt toekennen.

7 maximumscore 2

a

- proscriptie(s)

1

b

- verbeurdverklaring/onteigening van bezittingen
Of woorden van overeenkomstige strekking

1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2	
	a	
	• id (regel 31)	1
	b	
	• liceat (regel 31)	1
9	maximumscore 2	
	a	
	• De aanklagers zijn de misdadigers; de verdachte/aangeklaagde is het slachtoffer	1
	b	
	• Cicero zegt dat de verdachte/aangeklaagde geen voordeel had van de moord / dat de aanklagers wel voordeel hadden van de moord. (De aanklagers zijn dus de schuldigen en moeten aangeklaagd worden.)	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	

Tekst 3 en Tekst 4

10	maximumscore 2	
	a	
	• in accusatorum subselliis (regel 2)	1
	b	
	• tiro (regel 8)	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij a niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'accusatorum subselliis (regel 2)'.</i>	

Tekst 4

11	maximumscore 1	
	Hij was de aanklager.	
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Geen scorepunt toekennen wanneer als antwoord is gegeven 'Hij was de tegenstander / hoorde bij de tegenpartij.'</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
12	<p>maximumscore 1 (Sic vita hominum est ut) ad maleficium nemo conetur sine spe atque emolumento accedere (regel 13-15); deze zin heeft een algemene strekking, namelijk dat misdaden worden begaan door mensen die denken er voordeel van te zullen hebben. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i></p>	
13	B	
14	<p>maximumscore 1 De één / vir / voorzitter van het huidige proces is wat meer geneigd tot mildheid dan de ander / dan degene naar wie Hunc verwijst / dan L. Cassius. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
15	<p>maximumscore 1 periculum creabatur (regel 16)</p>	
16	<p>maximumscore 1 horrebant (is imperfectum en) verwijst naar de tijd van (aangeklaagden onder) L. Cassius; reformidant (is praesens en) verwijst naar het moment van spreken, wanneer rechters als L. Cassius kunnen optreden. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i></p>	
17	<p>maximumscore 1 Als de naam (van Cassius) al angst wekt, doet (het optreden van) Cassius zelf dat des te meer. / Als de naam (van rechters als Cassius) al angst wekt, doet het optreden / doet de persoon(lijkheid) (van rechters als Cassius) dat des te meer. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
18	A	

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 3	
	a	
	• T. Roscius / hij heeft voordeel van de moord gehad / is nu vermogend en was eerst arm	1
	b	
	• T. Roscius / hij heeft een slecht/misdadig karakter	1
	c	
	• T. Roscius / hij was het slachtoffer (zeer) vijandig gezind Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
20	maximumscore 1 (Tenuitas hominis) eo magis eluceat quo magis occultatur (regel 28-30)	
21	maximumscore 2	
	a	
	• Men zou (volgens Cicero) verwachten dat iemand een verbond zou sluiten met een bekende / met een stadgenoot of verwant (over de bezittingen van een wildvreemde). Of woorden van overeenkomstige strekking	1
	b	
	• Chrysogonus	1

Algemeen

- 22 maximumscore 1**
In de *oratio invectiva* heeft men het doel de tegenstander aan te vallen en onderuit te halen / beticht men de tegenstander van allerlei lelijks / gebruikt men argumenten *ad hominem*; dat doet Cicero bijvoorbeeld door de hebzucht en driestheid van T. Roscius breed uit te meten (in de regels 22-30).
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- Opmerkingen*
- *Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
 - *Het tweede onderdeel van het antwoord is bedoeld als voorbeeld van een juist antwoord.*
- 23 maximumscore 2**
- a**
- IV 1
- b**
- de toedracht uiteenzetten / de gebeurtenissen beschrijven
Of woorden van overeenkomstige strekking 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

	Kolon 24 (regel 1-2)	
24	maximumscore 1 Quam ob rem, Quirites, (kolon 25), celebratote illos dies Daarom, Quirites/Romeinen / (Romeinse) burgers, moeten jullie die/deze dagen vieren	
	Niet fout rekenen: celebratote vier / vieren jullie illos dies met enkelvoud vertaald	0
	Kolon 25 (regel 1-2)	
25	maximumscore 2 quoniam ad omnia pulvinaria supplicatio decreta est omdat er tot een dankfeest in/bij alle tempels besloten is	
	Niet fout rekenen: ad aan/voor pulvinar godenkussen/godenmaal supplicatio boetedag decreta vertaald als meervoud van decretum	1 0 0
	Kolon 26 (regel 2)	
26	maximumscore 2 cum coniugibus ac liberis vestris. met jullie echtgenotes/vrouwen en (jullie) kinderen	
	Niet fout rekenen: met (de) echtgenotes/vrouwen en jullie kinderen	
	Kolon 27 (regel 3)	
27	maximumscore 2 Nam multi saepe honores (kolon 28) iusti habiti sunt ac debiti, Want er zijn vaak veel gerechtvaardigde/verdiende en verschuldigde/ gepaste eerbetonen/dankoffers/dankfeesten georganiseerd / Want er zijn vaak veel eerbetonen/dankoffers/dankfeesten terecht/gerechtvaardigd en gepast georganiseerd / georganiseerd omdat ze verdiend en verschuldigd waren	
	Niet fout rekenen: iustus wettig/ officieel multi saepe vaak/veel habiti sunt ac debiti zijn georganiseerd en (zijn) verschuldigd	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
28	<p>Kolon 28 (regel 3) maximumscore 1 dis immortalibus voor/aan de onsterfelijke goden</p>	
29	<p>Kolon 29 (regel 4) maximumscore 2 sed profecto iustiores numquam. maar zeker/absoluut (nog) nooit gerechtvaardigder(e) / meer gerechtvaardigd(e) / meer verdiend(e)</p>	
	<p>Niet fout rekenen: iustus wettig/officieel Niet fout rekenen: iustiores numquam nooit zó gerechtvaardigd/verdiend/wettig/officieel iustiores niet vertaald met vergrotende trap, tenzij als hierboven met 'zó'</p>	0
30	<p>Kolon 30 (regel 4-5) maximumscore 2 Erepti enim estis ex crudelissimo ac miserrimo interitu, Jullie zijn immers gered van / weggerukt uit een zeer wrede en (zeer) ellendige ondergang/dood</p>	
	<p>Niet fout rekenen: enim want Niet fout rekenen: crudelissimo en/of miserrimo vertaald met overtreffende trap crudelissimo en/of miserrimo niet opgevat als superlativus</p>	1
31	<p>Kolon 31 (regel 5) maximumscore 2 et erepti sine caede, sine sanguine, en jullie zijn (wel/werkelijk) gered/weggerukt zonder bloedbad/gesneuvelden, zonder bloed(vergieten)</p>	
	<p>Niet fout rekenen: et en desondanks</p>	
	<p>sine vertaald als sin of vorm van sinere</p>	0
	<p>sine caede, sine sanguine zonder</p>	
	<p>bloedbad/gesneuvelden/bloed(vergieten)</p>	1
	<p>caede en sanguine beide vertaald met hetzelfde correcte woord</p>	1

Vraag	Antwoord	Scores
32	<p>Kolon 32 (regel 5-6) maximumscore 1 sine exercitu, sine dimicatione: zonder (het) leger, (en) zonder strijd</p>	
	<p>Niet fout rekenen: dimicatio beslissend gevecht sine vertaald als sin of vorm van sinere Wanneer ook in kolon 31, hier niet meer aanrekenen.</p>	0
33	<p>Kolon 33 (regel 6) maximumscore 1 togati, (kolon 34) vicistis. jullie hebben in toga gekleed gewonnen/overwonnen</p>	
34	<p>Kolon 34 (regel 6) maximumscore 2 me uno togato duce et imperatore, met mij in mijn eentje als (jullie) in toga geklede leider en (opper)bevelhebber / (zegevierend) veldheer / terwijl/omdat ik in mijn eentje jullie/de in toga geklede leider en (opper)bevelhebber / (zegevierend) veldheer was</p>	
35	<p>Kolon 35 (regel 7) maximumscore 2 Etenim recordamini, Quirites, omnes civiles dissensiones, Want haal je/jullie, Quirites/Romeinen / (Romeinse) burgers, alle burgeroorlogen / alle onenigheden tussen burgers / burgerlijke onenigheden (maar) weer voor de geest</p>	
	<p>Niet fout rekenen: recordamini denk aan / jullie herinneren je/jullie / jullie denken aan Wanneer Quirites op dezelfde manier onjuist is vertaald als in kolon 24, hier niet meer aanrekenen. civilis vriendelijk/patriottisch</p>	0
36	<p>Kolon 36 (regel 7) maximumscore 1 non solum eas, niet alleen die(gene)</p>	
37	<p>Kolon 37 (regel 8) maximumscore 1 quas audistis, waarvan/waarover/die jullie gehoord hebben</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
38	<p>Kolon 38 (regel 8) maximumscore 2 sed eas, quas vosmet ipsi meministis atque vidistis. maar ook (die) die julliezelf je/jullie / jullie je/jullie zelf herinneren en (die julliezelf) gezien/meegemaakt hebben</p> <p>Niet fout rekenen: quas vosmet ipsi meministis die jullie jezelf/julliezelf herinneren memini melding maken van vidistis vertaald met onvoltooid tegenwoordige tijd</p>	<p>0 0</p>
39	<p>Kolon 39 (regel 8-9) maximumscore 1 L. Sulla P. Sulpicium oppressit; L. Sulla heeft P. Sulpicium overweldigd/vernietigd</p> <p>Niet fout rekenen: L. en/of P. uitgeschreven en verkeerd gespeld Sulpicium Sulpicium</p>	<p>0</p>
40	<p>Kolon 40 (regel 9-10) maximumscore 2 C. Marium, (kolon 41), multosque fortes viros C. Marius en vele dappere/ferme mannen</p> <p>Niet fout rekenen: C. uitgeschreven en verkeerd gespeld Niet fout rekenen: multosque fortes en vele en dappere/ferme Kolon 40 niet of niet geheel vertaald als lijdend voorwerp bij ieicit in kolon 42 (en bij interemit in kolon 43) Marium Marium multosque fortes vele en dappere/ferme</p>	<p>0 1 1</p>
41	<p>Kolon 41 (regel 9) maximumscore 1 custodem huius urbis (de) beschermer/bewaarder van deze/onze stad</p>	
42	<p>Kolon 42 (regel 10) maximumscore 2 partim ieicit ex civitate, heeft hij deels uit de stad verbannen/gegoid</p> <p>Niet fout rekenen: civitas staat civitas burgerij</p>	<p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
43	<p>Kolon 43 (regel 10) maximumscore 1 partim interemit. (en heeft hij) deels gedood/vernietigd</p>	
44	<p>Kolon 44 (regel 10-11) maximumscore 2 Cn. Octavius consul armis expulit ex urbe collegam; Cn. Octavius heeft als consul / (De) consul Cn. Octavius heeft met wapengeweld/strijd/wapens zijn collega/ambtgenoot uit de stad verdreven/verbannen/verstoten</p>	
	<p>Niet fout rekenen: Cn. uitgeschreven en verkeerd gespeld consul armis gewapend(e) consul armis met kletterende wapens armis met (zijn/de) (boven)armen / op zijn/de schouders collega medelid (van een gilde), kameraad</p>	<p>0 1 0 1</p>
45	<p>Kolon 45 (regel 11-12) maximumscore 2 omnis hic locus (kolon 46) (kolon 47) redundavit. deze hele plaats stroomde over / deze plaats stroomde geheel over</p> <p>Niet fout rekenen: omnis hic locus elke plaats/woning hier Niet fout rekenen: redundare een overvloed hebben (aan/van) Niet fout rekenen: locus gebied/terrein locus akker/stelling/lichaamsdeel/tijd</p>	<p>0</p>
46	<p>Kolon 46 (regel 11) maximumscore 1 acervis corporum van/met (de) hopen/massa's (van de) lijken/lichamen</p> <p>Niet fout rekenen: acervis van/met een hoop/massa</p>	
47	<p>Kolon 47 (regel 11-12) maximumscore 1 et civium sanguine en (van/met het) bloed van (mede)burgers</p> <p>Niet fout rekenen: civium van de (mede)burgers</p>	

Bronvermeldingen

tekst 1	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 1
tekst 2	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 9-13
tekst 3	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 17
tekst 4	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 83-87
tekst 5	Cicero, In Catilinam III 23-24
vraag 8	Steven Saylor, Romeins bloed, Amsterdam 1998